

Çocuk Psikolojisi

Editör: Prof. Dr. Seval ERDEN ÇINAR

Prof. Dr. Figen ÇOK
Doç. Dr. Armağan KÖSEOĞLU
Doç. Dr. Aslı Burçak TAŞÖREN
Doç. Dr. Bünyamin ÇETİNKAYA
Doç. Dr. Ş. Gonca ZEREN
Doç. Dr. Hale ÖGEL BALABAN
Doç. Dr. Oya ONAT KOCABIYIK
Doç. Dr. Simay İKİER
Doç. Dr. Simel PARLAK
Doç. Dr. Sühendan ER
Doç. Dr. Tuğba YILMAZ BİNGÖL
Doç. Dr. Ülkü TOSUN
Dr. Öğr. Üyesi Ayşen KÖSE
Dr. Öğr. Üyesi Gamze YAMAN ALÇEKİÇ
Dr. Öğr. Üyesi Gizem TOSKA
Dr. Öğr. Üyesi Neslihan YAMAN
Dr. Öğr. Üyesi Nihal YENİAD
Dr. Öğr. Üyesi Osman HATUN
Dr. Beyza BULUT
Ögr. Gör. Nergis Hazal YILMAZTÜRK
Arş. Gör. Tuba ÖZGÜL
Şeyma Nur DEMİRCİ

Editör: Prof. Dr. Seval ERDEN ÇINAR

ÇOCUK PSİKOLOJİSİ

ISBN 978-625-6764-81-1

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2023, PEGEM AKADEMI

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Aralık 2023, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım AŞ
Saray Mah. 126 Cad. No: 20/A
Kazan/ANKARA
Tel: (0312) 802 00 53-54

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 49180

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

ÇOCUKLUK! Üzerine şarkılar yazılan, üzerine bir ömrün inşa edildiği dönem, çocukluk... Öyle ki psikolojik danışma ve terapi uygulamalarında sadece çocuklukta değil yetişkinlikte bile duygu, düşünce ve davranışların temelini, sorunun hem nedenini hem çözümünü bulmak için başvurulan derya deniz ama bir o kadar da kucaklanmaya, korunmaya, sevmeye, eğlenmeye, yetişkin davranışlarından uzak tutulmaya ihtiyacı olan o dönem çocukluk.

Çocukluk dönemin nasıl geçtiğinin, tüm yaşamı etkilediği artık herkes tarafından bilinen ve kabul edilen bir gerçektir. Dönemin sağlıklılığı, gelişim görevlerinin yerine getirilmesiyle son derece ilişkilidir. Gelişim görevlerinin yerine getirilmesinde çocuğun hayatında önemli figürler olan anne-baba, aile, okul, sosyal çevre ve kültür birbiri ile ilişkili ve birbirini etkileyecek kadar güçlü birer kaynak olarak sistemsel şekilde işlev görürler. Çocuk, sistemin bir parçası olarak, bu kaynakların niteliğine ve onlarla etkileşimine göre sağlıklı ya da sağlıklı bir şekilde yetişkinlik yaşamına doğru yürür. Tıpkı bir fidanı doğru toprağa dikmek, sulamak, zamanı geldiğinde budamak ve ağaç haline gelmesini görmek gibi... . İşte bu noktada gelişime, gelişimin doğasına ve sürecine ilişkin bilgi sahibi olmak çok önemlidir.

Bu kitabın çıkış noktası sadece bir ders kitabı yazmak değildi. Amacımız, farklı ekollere sahip alan uzmanları tarafından çocuk gelişimi ve psikolojisi ile ilişkili değişkenlerin kapsamlı ve derinlemesine bir ders kitabı içinde toplanmasının yanı sıra akademik araştırmalara bilimsel bir kaynak ve alan dışında ebeveynler, eğitimciler dahil olmak üzere konuya ilgi duyan kişilere de günlük yaşamda kullanılacak bilgileri de içeren bilimsel ve güvenilir bir kaynak sunmaktır. Tüm bu bakış açısıyla kitabımızı, çocuğun sağlıklı bir birey olmasına katkı sağlayacak, tüm paydaşların yararlanmasına olanak sağlayacak bilimsel bilgiyi açık ve anlaşılır bir şekilde yazmayı hedefledik.

Kitabımızda öncelikle, çocuk gelişimini açıklayan kuramlara yer verilmiştir. Ardından doğum öncesinden başlayan ve ergenliğe kadar giden süreçte gelişim dönemleri ve bu dönemlerin gelişim görevleri sunulmuştur. “Gelişim, bir bütündür” ilkesi ile hareket ederek çocukta benlik gelişimi, duygusal gelişim, bellek gelişimi, dil gelişimi, cinsel gelişim ve ahlak gelişimi olmak üzere tüm gelişim alanları ayrı bölümler halinde sunulmuştur. Bahsedilen gelişim alanları ile ilgili kuramsal temellerin yanı sıra çocuğun sağlıklı gelişimine katkı sağlayacak önerilere de yer verilmiştir. Gelişim alanlarının ardından çocuğa kötü davranım, ihmal ve istismar kavramlarının detaylı şekilde işlendiği çocukluk dönemi olumsuz yaşantıları anlatılmıştır. Bu bölümün ardından olumsuzluklar yaşanmadan, çocuğun sağlıklı

gelişimine katkı sağlayacak koruyucu ve önleyici rehberlik ve psikolojik danışma ilkesinden hareketle gelişimsel akışta bebeklikten çocukluğa hatta ergenliğe geçişler ve ailelere öneriler kitabın bir başka bölümünü oluşturmuştur. Çocuğun gelişimine katkı sağlayan, hayatı ve kendini algılamasında etkili olan olmazsa olmaz diye düşündüğümüz değişkenler de kitapta yer bulmuştur. Çocuk ve oyun, psiko-pedagojik açıdan çocuk resimleri, hikayeler, okul ve teknoloji değişkenleri bölümler halinde detaylı şekilde sunulmuştur. Güncel kavramlardan biri olarak çocukların sosyal medyada ana-babaları tarafından paylaşılmasına ilişkin bir bölümün ilk kez bir kitapta yer alması da, okuyucularımız için farklı bakış açısı sunacaktır. Son bölümde de özel gereksinimli çocuklara yer verilmiştir.

Editör ve yazar olarak yer aldığım bu kitap, benim için pek çok açıdan çok kıymetlidir. Yazım sürecinde 16 farklı üniversiteden, 23 yazar hocamla birlikte çalıştık. Bu farklılıkların kattığı çeşitlilik ve zenginlik, kitabı ayrıca değerli kılmaktadır. Kendi alanında uzmanlaşmış bir ekip çalışmasıyla kitabı sizlerin eline ulaştırabildik. Birlikte çalıştığım yazar hocalarıma/ arkadaşlarıma bu vesile ile teşekkür etmek istiyorum. Onlarla çalışmak benim için bir onurdu. Ayrıca bu kitabın basılmasında bizlere her türlü desteği veren, Pegem Akademiye ve çalışanlarına da en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Alana katkı sağlaması dileğiyle...

Prof. Dr. Seval ERDEN ÇINAR

Aralık 2023/ İSTANBUL

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editör: Prof. Dr. Seval ERDEN ÇINAR

1. Bölüm: Çocuk Gelişimini Açıklayan Kuramlar

Doç. Dr. Tuğba YILMAZ BİNGÖL, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-1104-2244

2. Bölüm: Gelişim Dönemleri ve Gelişim Görevleri

Doç. Dr. Ülkü TOSUN, Medipol Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-7273-2513

3. Bölüm: Çocukta Benlik Gelişimi

Doç. Dr. Bünyamin ÇETİNKAYA, Giresun Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-8435-5885

4. Bölüm: Çocukta Duygusal Gelişim

Dr. Öğr. Üyesi Ayşen KÖSE, Yeditepe Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-8394-2236

5. Bölüm: Çocukta Belleğin Gelişimi

Doç. Dr. Simay İKİER, Marmara Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-3810-0958
Şeyma Nur DEMİRCİ, Medipol Üniversitesi

6. Bölüm: Çocukta Dil Gelişimi: Sözlük Yapısına ve Söz Dizimine Bir Bakış

Doç. Dr. Hale ÖGEL BALABAN, Bahçeşehir Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-3554-5989

7. Bölüm: Çocukta Cinsel Gelişim

Doç. Dr. Simel PARLAK, Sabahattin Zaim Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-1104-2244

8. Bölüm: Çocukta Ahlak Gelişimi

Doç. Dr. Oya ONAT KOCABIYIK, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-0449-2893

**9. Bölüm: Çocukluk Dönemi Olumsuz Yaşantıları ve Çocuklara
Kötü Davranım**

Doç. Dr. Aslı Burçak TAŞÖREN, İstanbul Medipol Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-5864-6475

10. Bölüm: Gelişimsel Geçiş Dönemleri İçinde Çocuk: Ailelere Öneriler

Doç. Dr. Ş. Gonca ZEREN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-4904-4085
Dr. Beyza BULUT, Milli Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0003-4430-7007

11. Bölüm: Çocuk ve Oyun

Prof. Dr. Seval ERDEN ÇINAR, Marmara Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-4512-1274

12. Bölüm: Çocuk ve Resim

Doç. Dr. S. Armağan KÖSEOĞLU, İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa
ORCID No: 0000-0001-7794-9650

13. Bölüm: Çocuk ve Hikaye

Dr. Öğr. Üyesi Gizem TOSKA, Boğaziçi Üniversitesi
ORCID No: 0009-0006-0021-0747
Dr. Öğr. Üyesi Nihal YENİAD, Boğaziçi Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-9828-4731

14. Bölüm: Çocuk ve Okul

Dr. Öğr. Üyesi Neslihan YAMAN, Yalova Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-0324-2390

15. Bölüm: Çocuk ve Teknoloji: Potansiyel Riskleri ve Faydaları ile Dijital Dünyada Büyümek

Dr. Öğr. Üyesi Osman HATUN, Sinop Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-8408-7286

16. Bölüm: Çocuk Gelişiminde Yeni Bir Boyut: Çocukların Sosyal Medyada Anababaları Tarafından Paylaşılması (Sharenting)

Öğr. Gör. Nergis Hazal YILMAZTÜRK, TED Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-8500-518X

Doç. Dr. Sühendan ER, TED Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-0317-2356

Arş. Gör. Tuba ÖZGÜL, TED Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-7728-4334

Prof. Dr. Figen ÇOK, Başkent Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-2406-1345

17. Bölüm: Özel Gereksinimli Çocuklar

Dr. Öğr. Üyesi Gamze YAMAN ALÇEKİÇ, Marmara Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-6324-8431

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Bölümler ve Yazarları.....	v

1. BÖLÜM

ÇOCUK GELİŞİMİNİ AÇIKLAYAN KURAMLAR

Giriş	1
Psikanalitik Kuram.....	1
Sigmund Freud ve Psikanalitik Kuramsal Bakış	2
Topografik Kişilik Kuramı	2
Yapısal Kişilik Kuramı	2
Psikoseksüel Kişilik Kuramı	3
Erikson'un Psikososyal Gelişim Kuramı	4
Davranışçı Kuram	5
Ivan Petrovich Pavlov ve Klasik Koşullanma	5
Burrhus Frederic Skinner ve Edimsel Koşullanma	7
Sosyal-Bilişsel Kuram.....	8
Bilişsel Kuram	9
Piaget'nin Bilişsel Gelişim Kuramı	9
Vygotsky'nin Sosyo-Kültürel Kuram	11
Biyoeolojik Sistemler Kuramı - Urie Bronfenbrenner	13
Zihin Kuramı	14
Alan Kuramı - Kurt Lewin	15
Bağlanma Kuramı.....	16
Ebevenylik Stilleri - Diana Baumrind	17
Öneriler.....	18
Özet	18
Kaynaklar.....	19

2. BÖLÜM

GELİŞİM DÖNEMLERİ VE GELİŞİM GÖREVLERİ

Doğum Öncesi Dönem.....	23
Doğum Sürecinde Fetüs ve Yenidoğanın Görevleri	25
0-11 Yaş Arası Gelişim Dönemleri ve Görevleri	26
Fiziksel Gelişim	27

Bebeklik Dönemi Fiziksel Gelişim Görevleri (0-2 Yaş)	28
İlk/Erken Çocukluk Dönemi Fiziksel Gelişim Görevleri (2-5 Yaş)	29
Orta/İleri Çocukluk Dönemi Fiziksel Gelişim Görevleri (6-11 Yaş)	31
Bilişsel Gelişim	32
Bebeklik Dönemi Bilişsel Gelişim Görevleri (0-2 Yaş)	33
İlk / Erken Çocukluk Dönemi Bilişsel Gelişim Görevleri (2-5 Yaş).....	34
Orta/İleri Çocukluk Dönemi Bilişsel Gelişim Görevleri (7-11 Yaş)	35
Dil Gelişimi	37
Bebeklik Dönemi Dil Gelişimi Görevleri (0-2 Yaş)	37
İlk/Erken Çocukluk Dönemi Dil Gelişimi Görevleri (2-5 Yaş).....	38
Orta/İleri Çocukluk Dönemi Dil Gelişimi Görevleri (7-11 Yaş).....	38
Duygusal Gelişim	38
Bebeklik Dönemi Duygusal Gelişim Görevleri (0-2 Yaş)	39
İlk / Erken Çocukluk Dönemi Duygusal Gelişim Görevleri (2-5 Yaş)	40
Orta / İleri Çocukluk Dönemi Duygusal Gelişim Görevleri (6-11 Yaş).....	41
Sosyal / Kültürel Gelişim	41
Bebeklik Dönemi Sosyal / Kültürel Gelişim Görevleri (0-2 Yaş).....	43
İlk / Erken Çocukluk Dönemi Sosyal / Kültürel Gelişim Görevleri (2-5 Yaş).....	44
Orta/İleri Çocukluk Dönemi Sosyal / Kültürel Gelişim Görevleri (6-11 Yaş).....	46
Ahlak Gelişimi.....	47
Bebeklik Dönemi Ahlak Gelişimi Görevleri (0-2 Yaş).....	48
İlk / Erken Çocukluk Dönemi Ahlak Gelişimi Görevleri (2-5 Yaş)	48
Orta/ İleri Çocukluk Dönemi Ahlak Gelişimi Görevleri (6-11 Yaş).....	48
Kaynaklar.....	49

3. BÖLÜM

ÇOCUKTA BENLİK GELİŞİMİ

Giriş.....	51
Benlik Kavramı	51
Benlikle İlişkili Kavramlar.....	57
Kişilik.....	57
Mizaç (Huy)	58
Karakter	59
İdeal Benlik ve Gerçek Benlik.....	60
Benlik Saygısı (Öz Saygı).....	61

Yüksek Benlik Saygısı	62
Düşük Benlik Saygısı	62
Benlik Algısı	63
Benlik Kuramlarına Genel Bir Bakış	64
William James	65
Charles Horton Cooley	66
George Herbert Mead	66
Carl Rogers	67
Alfred Adler	68
Carl Gustav Jung	68
Abraham Maslow	68
Karen Horney	69
Eric Erikson	69
Heinz Kohut	70
Çocukta Benliğin Gelişimi	70
Bebeklik Döneminde Benlik Gelişimi (0-2 yaş)	71
İlk Çocukluk (Oyun) Döneminde Benlik Gelişimi (3-6 yaş)	75
İkinci Çocukluk (İlkokul) Döneminde Benlik Gelişimi (7-11 yaş)	76
Anne Baba Tutumlarının Çocuğun Benlik Gelişimine Etkisi	77
Özet	82
Kaynaklar	83

4. BÖLÜM

ÇOCUKTA DUYGUSAL GELİŞİM

Giriş	87
Duyguları Tanıma, İfade Etme, Anlama ve Düzenleyebilme Becerilerinin Önemi	88
Duyguları Tanıma	88
Çocuklukta Duygusal İfade	90
Duyguları Anlama ve Empati	93
Duyumsamaları Takip Yoluyla Duygusal Öz-Düzenleme	96
Çocuklukta Duygusal Gelişimin Nörobiyolojisi	98
Çocukların Duygusal Gelişiminde Erken Dönem Bağlanma Deneyimlerinin Rolü	102
Duygu Sosyalleştirme	106
Özet	109
Kaynaklar	109

5. BÖLÜM

ÇOCUKTA BELLEĞİN GELİŞİMİ

Belleğe Bilişsel Gelişimsel Bir Bakış.....	113
Bellek Sistemleri	114
İşlemsel Belleğin Gelişimi	116
Hazır Olma Etkileri.....	117
Koşullanma Mekanizmaları.....	117
Motor Öğrenme.....	118
Anlamsal Belleğin Gelişimi.....	119
Dünya Hakkındaki Bilgilerin Öğrenilmesi.....	120
Kavramsal Çağrışımların Öğrenilmesi ve Şemalar.....	120
Olaysal Belleğin Gelişimi.....	122
Otobiyografik Bellek.....	123
Çalışma Belleğinin Gelişimi.....	124
Baddeley ve Hitch'in Çalışma Belleği Modeli.....	124
Çalışma Belleği Bileşenlerinin Gelişimi.....	125
Çalışma Belleği Kapasitesinin Gelişimi.....	127
Belleğin Gelişimini Destekleyebilecek Uygulamalar	127
Tartışma	129
Özet	130
Kaynaklar.....	130

6. BÖLÜM

ÇOCUKTA DİL GELİŞİMİ: SÖZLÜK YAPISINA VE SÖZ DİZİMİNE BİR BAKIŞ

Giriş.....	135
Dil Gelişimine Dair Kuramlar	136
Sözlük Yapısının Gelişimi.....	138
Söz Diziminin Gelişimi	143
Dil Gelişiminde Bireysel Farklılıklar ve Sebepleri	146
Öneriler.....	150
Özet	151
Kaynaklar.....	152

7. BÖLÜM

ÇOCUKTA CİNSEL GELİŞİM

Giriş.....	157
Çocuk Cinselliğine ve Cinsel Gelişime Bakışta Tarihsel Akış.....	159
Cinsel Gelişimle İlgili Kuramlar	160
Psikanalizde Çocuk Cinselliği	160
Sosyal Öğrenme Kuramında Çocuk Cinselliği	163
Bilişsel Kuramda Çocuk Cinselliği	164
Cinsiyet Şema Kuramında Çocuk Cinselliği	165
Çocuk Cinselliği ve Cinsel Gelişimi.....	166
Çocukluk Döneminde Cinsel Eğitim	170
Özet	174
Kaynaklar.....	174

8. BÖLÜM

ÇOCUKTA AHLAK GELİŞİMİ

Giriş.....	177
Çocuklarda Ahlak Gelişimi ile İlgili Kuramsal Yaklaşımlar.....	177
Psikanalitik Kuramda Ahlak Gelişimi	177
Bilişsel Gelişim Kuramında Ahlak Gelişimi	178
Jean Piaget ve Lawrence Kohlberg'in Ahlak Gelişim Kuramları	178
Carol Gilligan ve Ahlak Gelişimi	180
Eliott Turiel'in Toplumsal Alan Kuramı (Social Domain Theory)	182
Yeni Kohlbergci Yaklaşım (Rest)	186
Ahlaki Kimlik Kuramı (Augusto Blasi)	187
Ahlak ve Benlik Sistemlerinin Birleşmesi/ Bütünleşmesi.....	188
Ahlaki Şemanın Erişilebilirliği Açısından Ahlaki Kimlik Oluşumu.....	190
Bir "Sistem" Modeli Olarak Ahlaki Kimliğin Oluşumu	191
Öneriler.....	193
Özet	193
Kaynaklar.....	194

9. BÖLÜM

ÇOCUKLUK DÖNEMİ OLUMSUZ YAŞANTILARI VE ÇOCUKLARA KÖTÜ DAVRANIM

Giriş.....	199
Tarihsel Gelişim	201
Çocuklukta Kötü Davranım ve Tanımı	202
İhmal.....	204
Duygusal istismar.....	205
Fiziksel İstismar.....	206
Cinsel İstismar.....	208
Kötü Davranımın Ortaya Çıkışı: Risk ve Koruyucu Faktörler	209
Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantıları ve Birbirleriyle Etkileşimleri.....	216
Ebeveyn Çocuk İlişkisi Bağlamında Kötü Davranım ve Seyri	220
Sonuç	222
Kaynaklar	223

10. BÖLÜM

GELİŞİMSEL GEÇİŞ DÖNEMLERİ İÇİNDE ÇOCUK: AİLELERE ÖNERİLER

Giriş.....	229
Anne Karnından Dış Dünyaya Geçiş.....	230
Gebelik Dönemi	230
Bebeklik Dönemi.....	231
Bezden Tuvalete Geçiş	234
İki Yaş Sendromu	235
Tahttan Halka Geçiş	236
Evden Okula Geçiş	237
Kavgadan İletişime Geçiş	238
Sorun Ne? Neden?.....	239
Ortamı Düzenleme	240
Sorun Kime Ait?	240
Sorun Çocuğa Aitse Nasıl Davranmalıyım?	241
Sorun Bana Ait Olduğunda Nasıl Davranmalıyım?	242
Aile İçinde Çatışmaları Çözebilme	243
Çocukluktan Ergenliğe Geçiş	245
Özet	247
Kaynaklar	247

11. BÖLÜM

ÇOCUK VE OYUN

Giriş.....	251
Tarihsel Süreçte Çocuk ve Oyun	252
Oyunun Doğası.....	253
Oyun Kuramları	254
Klasik Oyun Kuramları	254
Çağdaş Oyun Kuramları	255
Psikoanalitik Oyun Kuramı.....	255
Sosyal Gelişim Bağlamında Oyun Kuramları	256
Bilişsel Gelişim Bağlamında Oyun Kuramları	258
Zihin Kuramı Bağlamında Oyun.....	259
Oyunun Gelişimsel Seyri: Gelişimle Birlikte Oyunlar Da Değişir Mi?.....	260
Oyunun Çocuğun Hayatındaki Önemi ve Gelişimine Katkısı	262
Oyunun Fiziksel Gelişime Katkısı.....	263
Oyunun Bilişsel Gelişime Katkısı.....	264
Oyunun Dil Gelişimine Katkısı.....	265
Oyunun Sosyal Gelişime Katkısı.....	266
Oyunun Duygusal Gelişime Katkısı	266
Oyunun Benlik Gelişimine Katkısı.....	267
Oyun Türleri	269
Ekran Temelli / Dijital Oyun	271
Çocukla Psikolojik Danışmada Oyunun Kullanımı	272
Çocukların Oyun Oynamasına Engel Olan Faktörler.....	274
Oyuna Ebeveyn Katılımı ve Ebeveynlere Öneriler	275
Sonuç.....	277
Kaynaklar	278

12. BÖLÜM

ÇOCUK VE RESİM

Giriş.....	281
İletişim Dili Olarak Çocuk Resmi.....	282
Psiko-Pedagojik Açıdan Çocuk Resmi	283
Projektif Bir Teknik Olarak Çocuk Resmi	285
Gelişimsel Açıdan Çocuk Resmi.....	286
Ruh Sağlığı Çalışanları İçin Çocuk Resimlerinin İşlevi	290

Çocuklarla Çalışan Eğitimciler İçin Öneriler	293
Çocuk Resmi Üzerine Ailelere Öneriler.....	294
Özet	295
Kaynaklar.....	296

13. BÖLÜM

ÇOCUK VE HİKAYE

Hikaye ve Masalları Anlamak.....	299
Hikaye ve Masalın Tanımı ve Tarihçesi.....	299
Hikaye ve Masalın İşlev ve Faydaları	301
Hikaye ve Masalların Çocuk Gelişimine Etkisi	302
Bilişsel Gelişim	302
Sosyal-Duygusal Gelişim	304
Çocuk Gelişimini Destekleyen Araç Olarak Hikaye ve Masal	306
Hikaye ve Masalın Eğitim Aracı Olarak Kullanımı	306
Hikaye ve Masalın Terapi Aracı Olarak Kullanımı	309
Sonuç ve Öneriler.....	314
Önemli Noktalar.....	316
Kaynaklar.....	317

14. BÖLÜM

ÇOCUK VE OKUL

Giriş.....	323
Okul Öncesi Eğitimin Önemi ve Amaçları.....	323
Okul Öncesi Eğitimin Etkileri	325
Okul Öncesi Eğitimde Okul İklimi	327
Öğrenciye Yaklaşım	327
Güvenli Okul.....	329
Sınırların Belirginliği	333
Okulda Oyun	334
Okul Öncesi Eğitimde Okula Uyum	336
Çocuğun Okulda Değerlendirilmesi.....	339
Aile Katılımı.....	340
Özet	341
Kaynaklar.....	342

15. BÖLÜM

ÇOCUK VE TEKNOLOJİ: POTANSİYEL RİSKLERİ VE FAYDALARI İLE DİJİTAL DÜNYADA BÜYÜMEK

Giriş.....	347
Teknoloji Çocukların Yaşamında Nasıl Gelişti?.....	347
Çocukların Bilişim Teknolojilerine Erişimleri ve Kullanım Sıklıkları.....	349
Teknoloji Çocukları Nasıl Etkiliyor?	350
Teknoloji Çocukların Akademik Başarısını Destekleyebilir	350
Teknoloji Eleştirel ve Analitik Düşünme Becerilerini Geliştirebilir.....	351
Teknoloji Yaratıcılık ve İnovasyonu Destekleyebilir	352
Teknoloji Sosyal İzolasyona Yol Açabilir	353
Dijital Bağımlılık ve Sorunlu İnternet Kullanımı	354
Siber Zorbalık ve Çevrimiçi Taciz Gibi Zararlı İçeriklere Maruz Kalmak	356
Teknoloji Saldırganlık ve Agresyona Neden Olabilir	358
Teknoloji Dikkat ve Konsantrasyonu Etkileyebilir	359
Teknoloji Fiziksel Sağlığı Olumsuz Yönde Etkileyebilir	360
Eğitim ve Teknolojinin Entegrasyonu	361
Çocukların Hayatında Teknoloji Kullanımı Nasıl Yönetilebilir?	363
Okulların Sorumlulukları	363
Medya Okuryazarlığı ve Dijital Vatandaşlık Eğitimi.....	364
Zaman Yönetimi.....	365
Ebeveynlerin Sorumlulukları	366
Yükselen Teknolojik Trendler ve Etik Konular.....	368
Sonuç.....	372
Kaynaklar.....	373

16. BÖLÜM

ÇOCUK GELİŞİMİNDE YENİ BİR BOYUT: ÇOCUKLARIN SOSYAL MEDYADA ANABABALARI TARAFINDAN PAYLAŞILMASI (SHARENTING)

Giriş.....	379
Sharenting (Çocukların Sosyal Medyada Anababaları Tarafından Paylaşılması) Nedir? Temel Kavramlar.....	380
Anababalar Neden Çocuklarıyla İlgili Sosyal Medya Paylaşımında Bulunur? Psikolojik ve Toplumsal Nedenleri ve Olası Sonuçlar	383
Sosyal Destek Almak	384
Anababalık Becerilerini Geliştirmek ve Sosyal Onay Almak	385

Para Kazanmak.....	385
Aile ve Arkadaşlarla İletişimi Devam Ettirmek	386
Anı Depolamak ve Arşiv Oluşturmak.....	386
Sharenting’de Riskler	387
Güvenlik Riski	387
Dijital Ayak İzi Oluşturma Riski	387
Dijital Kaçırılma Riski	388
Çocuğun Cinsel İstismara Uğrama Riski.....	388
Çocuğun Duygularına ve Benliğine Zarar verme Riski.....	389
Çocuklarda Mahremiyet Kavramının Kaybolma Riski.....	389
Çocuk Hakları, Yasal ve Etik Konular	390
Vaka Örneği: Esmâ ve Anababa Arasındaki Sharenting Dengesi	393
Psikolojik Danışman-Eğitimcilere Öneriler	394
Kaynaklar.....	396

17. BÖLÜM

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUKLAR

Giriş.....	399
Gelişimde Sapma Olduğuna Dair İpuçları.....	399
Sınıflandırma	400
Tanı Süreci	402
Tanı Sürecindeki Uzmanlar	402
Tanının Beraberinde Getirdikleri /Avantaj ve Dezavantajları.....	403
Eğitim Süreci.....	404
Özel Çocukların Aileleri.....	406
Alanda Çalışanların Deneyimleri.....	408
Özel Çocukları Konu Alan Filmler ve Farklılık Temalı Çocuk Kitapları	409
Öneriler.....	410
Özet	411
Kaynaklar.....	411

Editör ve Yazarlar Hakkında	413
--	------------